LEONS BRIEDIS

MAZAIS, MAZĪTIŅAIS

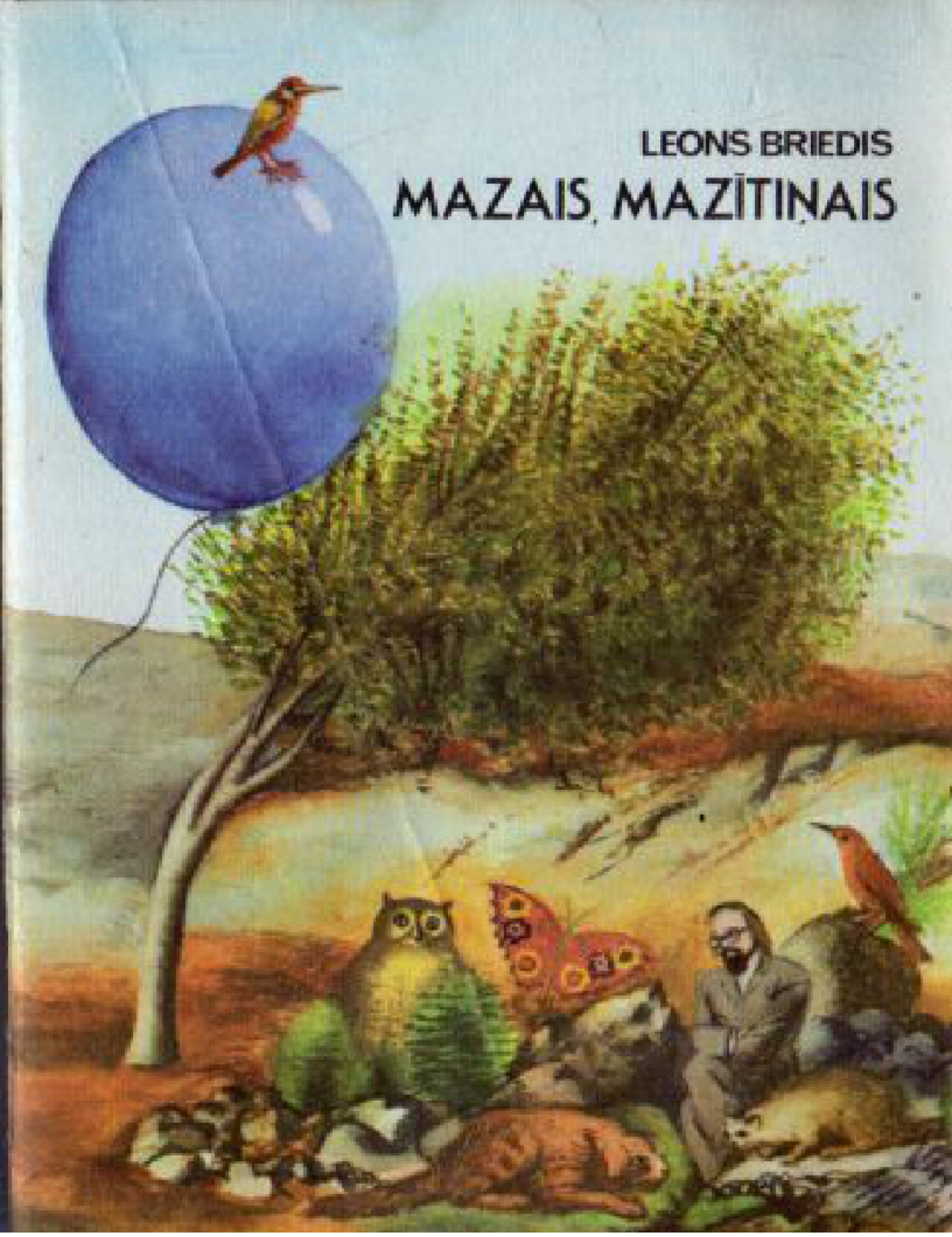

SHOUT
SHARE
IT

Annotation

Leons Briedis
Mazais, mazītiņais
Pasakas

Pasaka par mazo, mazītiņo ; Pasaka par Balto Laimiņu ; Pasaka par Zilo gaisa balonu ; Pasaka par Kaķīša pieniņu ; Pasaka par Vārnēnu, kurš nemācēja runāl ; Pasaka par Mākoni, kuram bija Zeltaina maliņa ; Pasaka par Zvaigzni, kura vienlaikus gan stāv uz vietas, gan iet uz priekšu, gan ari kāpjas atpakaļ

Riga-Liesma-1986
Māksliniece Vija Maldupe Recenzents Jānis Baltvilks
Noskanējis grāmatu un failu izveidojis Imants Ločmelis imantslochmelis@inbox.lv

•
• PASAKA PAR MAZO, MAZĪTIŅO
• PASAKA PAR BALTO LAIMIŅU
• PASAKA PAR ZILO GAISA BALONU
• PASAKA PAR KAĶĪŠA PIENIŅU
• PASAKA PAR VĀRNĒNU, KURŠ NEMĀCĒJA RUNĀT
• PASAKA PAR MĀKONI, KURAM BIJA ZELTAINA MALIŅA
• PASAKA PAR ZVAIGZNI, KURA VIENLAIKUS GAN STĀV UZ VIETAS, GAN IET UZ PRIEKŠU, GAN ARI KĀPJAS ATPAKAĻ
• SATURS

Leons Briedis
Mazais. mazītiņais
Pasakas

t

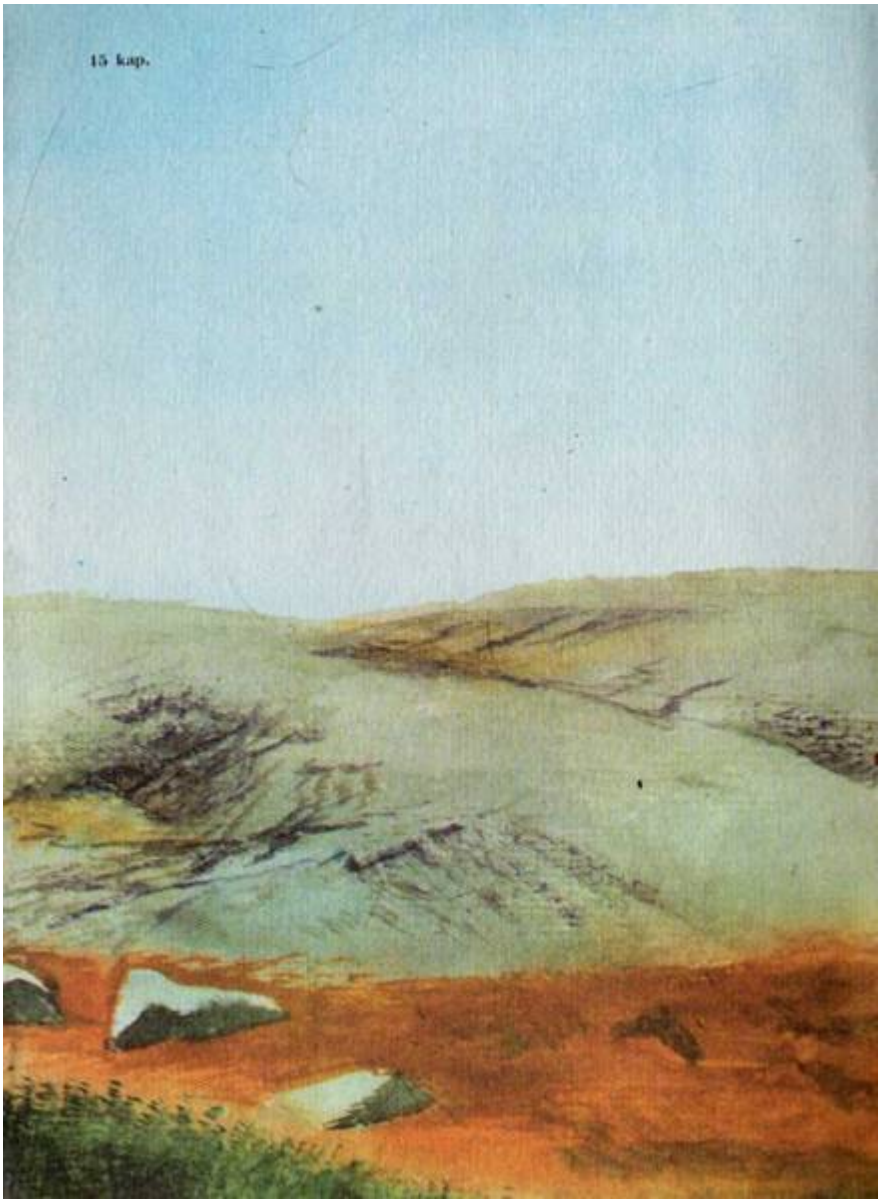

PASAKA PAR MAZO, MAZĪTIŅO

Keiz dzīvoja večuks un vecenīte — divi mīļi vecuma bērni. Ta ka viņi bija mazi, mazītiņi, tad arī viņu pasaule bija maza, mazītiņa — sprīdi gara, sprīdi piala un sprīdi augsta.

Prel maziem, mazītiņiem rītiem stāvēja mājiņa, un tajā viss bija mazs, mazītiņš. Tiesa, vecīši reizēm šķendējās, ka viņiem viss esot par lielu. Te gulta par platu, te šķīvis par dziļu, to diena par garu, bet, patiesību sakot, vecīšiem trūka vien bērnu. Jānudien, pavisam mazu, mazītiņu bērņuku, kas uz vecumdienām maizes kumosu darītu mīkstāku un ūdens lāsīti saldaku.

Bet lieši tobrīd garām gāja Lauma. Viņa bija izstaigājusi tālus ceļus un ļoli piekususi. Ieraudzījusi zāļu briksnas mirdzināmies mazu, mazītiņu uguntiņu, Lauma nosprieda iel turp un lūgl sev naktsmājas.

Vecenīte jau bija izslaukusi gotiņu, pabarojusi ar siltu pienu kaķīti un izvārījusi vakariņām putru. Ta tik bija putra, žēl, ka jau apēsta! Atlika vien nomazgal šķīvjus un karotes, noslaucīt tos linu dvielītī un sarindot uz plauktiņa, bet te Lauma pie durvīm klauvē.

Laidiet iekšā, labie ļaudis!

Vecīši lāgā vairs nedzirdēja, tāpēc Laumai nācās klauvēt otrreiz, bet vecīši nosprieda, ka būs izlicies vai arī pēkšņi nolijis vakara rasas lietus. Vecenīte jau grasījās večuku sabārt, ka tas laikus nav nolicis aiz durvīm kastrolīti. Kas par ballu mazgāšanos rasa! Kas par mīkstu velēšanos!

Tad Lauma klauvēja trešu reizi, un šoreiz vecīši dzirdēja.

Vecenīle paņēma mazu, mazītiņu vējlukturi un aiztipināja uz durvīm, jo tur varēja būt vai nu kāda apmaldījusies dievgosniņa, vai jāņtārpiņš, kas pazaudējis savu gaismeklīli, bet varbūt piedzēries sienāzis dauzās vai vienkārši kāds zāļu stiebrs vecos grib izjokot.

— Ir nu gan tas zāļu stiebrs viens rakars! — vecenīte paklusām pukojās. — Ja mums būtu puisītis, mēs gan zinātu, kā viņu izlolot!

Pukojās gan, bet aizbultni atšāva. Skatas — Lauma stāv uz sliekšņa un drebinās, vakara dzestrumā nosalusi.

— Labvakar, labie ļaudis!

Ko darīt, jālaiž vien iekšā. Žēl lik, ka putra apēsta. Nu, nekas! Vecenīte sasmalstīja katliņa dibenā to pašu neko, uzsildīja un ielika šķīvītī. Ak, ja jūs redzētu, ar cik gardu muti Lauma ēda! Un pēc tam pateicās lik mīļi, kā laumas vien to prot.

Žēl tik, ka piens izdzerts. Nu, nekas! Vecenīte saskalināja kaķīša bļodiņa to pašu neko un tāpat no bļodiņas iedeva Laumai. Ak, ja jūs redzētu, ar cik gardu muti Lauma dzēra! Un pēc tam pateicās tik mīļi. kā laumas vien to prot.

Nu vajadzēja Laumu apguldīt. Žēl tik. ka uz vienīga cisu maisiņa

naktīs atdusējās abi vecīši. Talab vecenītei nācās uzčubināt to pašu neko, paklāt to pašu neko, paliki to pašu neko pagalvī un ar to pašu neko Laumu apsegt. Ak, ja jūs redzētu, kada maza, mazītiņā miedziņā Lauma aizmiga! Un pēc tam sapņoja tā. ka laumas vien to prot.

No rīta abi vecīši jau ar mazu, mazītiņu gaismiņu bija kājās, apdarīja darbus, apkopa lopus un uz brokasta laiku uzcēla augšā ari Laumu.

Grasīdamās doties projām, Lauma vecīšiem apprasījās, ka šiem pateikties. Vecīši smagi jo smagi nopūtās, un tad vecenīle teica:

— Ak, ja mums būtu puisītis — tāds mazs, mazītiņš ka zirņa ziediņš . . . Vairāk neka mums nevajadzētu.

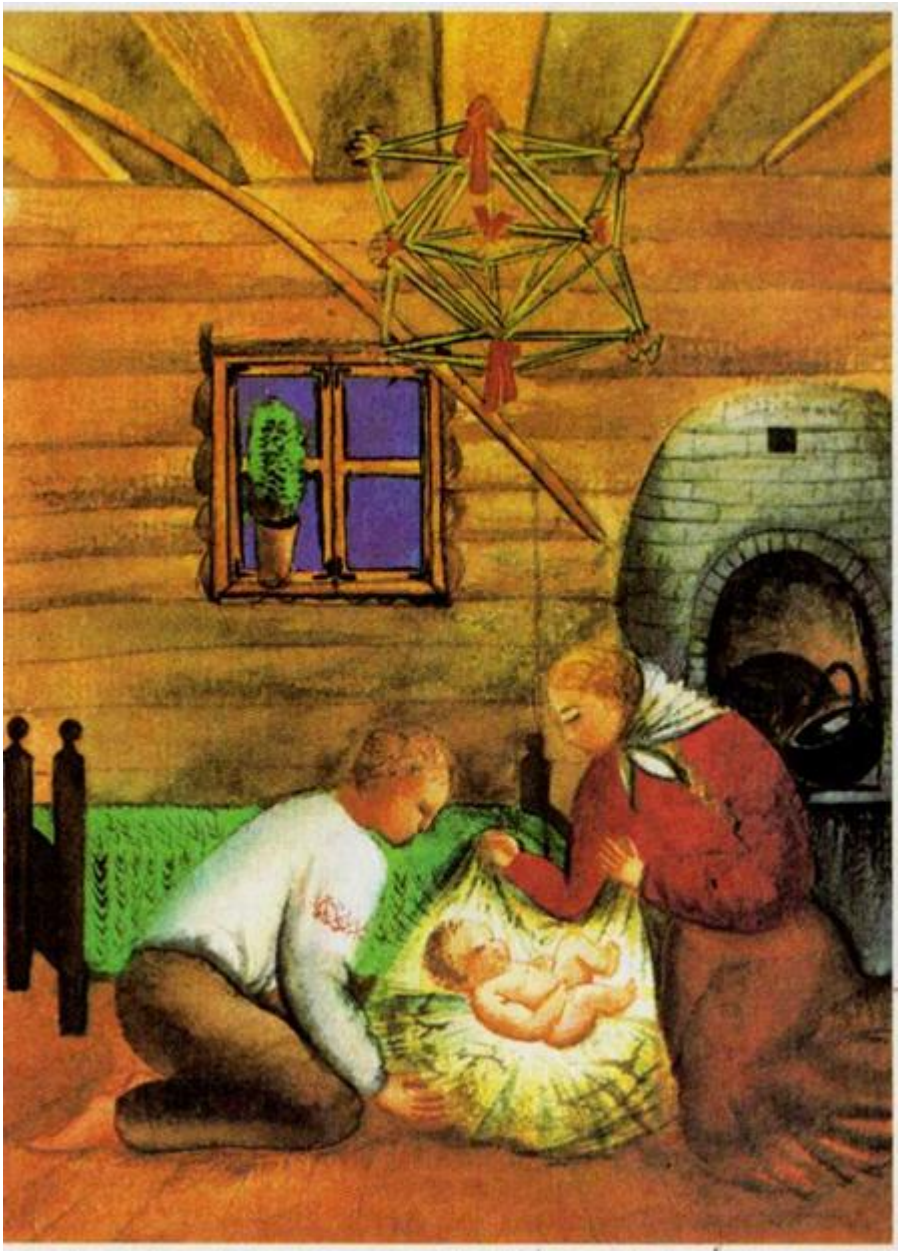

Lai notiek! sacīja Lauma, atvadījās un, ka gaja, tā arī aizgāja.

Bet savu vārdu laumas prot turēt, to nu mēs zinām. L'n patiešām. Tās pašas dienas vakara vecīši atrada pakrāsnē mazu, mazītiņu puisīti — jānudien, ka zirņa ziediņš. Viņi ta priecājas. ka no prieka kļuva pat jaunāki, un ilgi domāja, kādu vārdu puisītim likt.

Domāja, domāja, līdz izdomāja un nosauca par Leonu.

Es ari tur gāju garām un redzēju, ka viņš sēž pie mazas, mazītiņas mājiņas lodziņa un raksta mazu, mazītiņu pasaciņu.

PASAKA PAR BALTO LAIMIŅU

Reiz dzīvoja Laimiņi, un viņiem bija septiņi dēli. Seši laimīgi, bet septītais, kuru kopš dzimšanas sauca par Balto laimiņu, — kā jau pats mazakais un muļķākais, — vislaimīgākais.

Laimiņu tēvs un Laimiņu māte ij zināt nezināja, kas ir grūtas dienas. Kur tādi septiņi dēli, tur viss soktin sokas, tur nedz postam, nedz ari bēdām nav vietas.

(iāja gadi, dēli uzauga, pienāca laiks sievas lūkot. Seši dēli apņēma skaistas un tikušas puķu meitas un bija laimīgi. Bet vislaimīgākajam tomēr vajadzēja būt Baltajam laimiņam, jo viņu, kā jau vientiesīti, vecāki paturēja mājās, lai vēl augumā pastiepjas un prātā pieņemas, Un Baltajam taimiņam patiešām neklājas slikti, jo vecāku azotē bija gana silti.

Tā viņš, niekkalbis, būtu ari savu mūžu noziedējis, bet pamazām arī Baltais laimiņš sāka šo to attapt. Un, ka gadījies, ka ne, pēkšņi ņēma un noskuma. .

Vecie Laimiņi centās muļķīti iepriecēt, stāstīja viņam visādas jocīgas pasaciņas, bet Baltais laimiņš pat nepasmaidīja.

Cik tur trūka, lai balta laimīte kļūtu par baltu nelaimi!

Nobēdājās vecie un nu ņemas Balto laimiņu iztaujāt, kas šim kaišot. Bet šis raud vienā gabala, asaras pār vaigiem ripo kā tādi pūpēdīši, kā sūnu karpebši, pieripoja pilns lapu toverītis, līdz maļam pilns gan. Un pats caur asarām runā, runā,

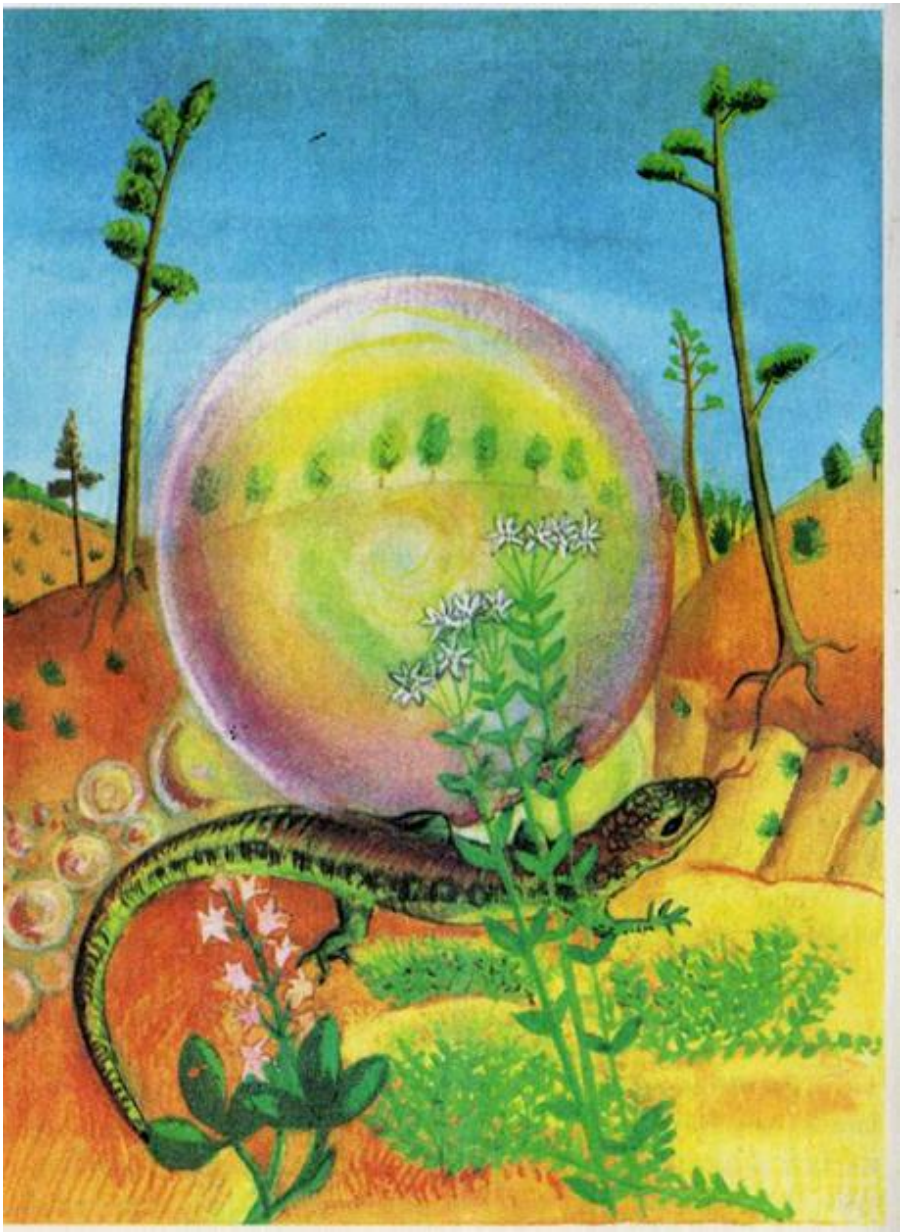

grūta valoda sirdi kā ar akmeni nospiež. Visi citi esot laimīgi, viņš viens ne.

Kas tad tev tādas blēņas sastāstījis? — brīnās vecie Laimiņi. — Tu taču mums esi vislaimīgākais… Tu mums esi Baltais laimiņš!

Bet šis — ni un ni. Neesot tiesa.

Vecākais brālis — kas šim vainas! . . . Kluss kā rasas pilīte, sirds ka zilis ziedis. Nesūrodamies dara savu darāmo, no agra rīta līdz pat vēlam vakaram darbos iekrāvies, pat sviedrus notraust nav laika. Laimīgs? Ļo-o-o-ti laimīgs!

Otrais brālis pliku galvu dabūjis, zinību kalnos grauzdamies. Zvaigznes pie debesīm prot saskaitīt, vēju un ūdeņu grāmatās lasa. Laimīgs? Ļo-o-o-ti laimīgs!

Bet trešais brālis . . . (ilīts kā saulīte rīta un vakarā, nemaz izstāstīt nevar, acis jāizskata skatoties. Kaņepju klavieres spēlē, kārklu stabuli pūš, magoņu ģitāru strinkšķina, bet. kad ņemas dziedāt, tad pat klusums apklust un nevar vien noklausīties. Laimīgs? Ļo-o-o-ti laimīgs!

Un ceturtais brālis . . . Tam viss allaž sokas, nav nekā tāda, ko viņš neprastu vai nemācētu, zelta rokas, nudien! Laimīgs? Ļo-o-o-ti laimīgs!

Bet tālāk Baltais laimiņš netika, jo garām gaja piektais brālis ar milzu zaļu nešļavu plecos. Stiepj atspēries, pašam kājas kluburu kluburiem iet, sviedri pār vaigiem plūst, elpa aizraujas. *

Kā gadījies, ka ne, Baltais laimiņš pielēca kājās, piesteidzās brālim palīgā, un nu nes abi divi. Tā, rau, soli pa solim, un. ko domājies, arī Baltais laimiņš pēkšņi jau smaida. Laikam tāpēc, ka ir laimīgs, vai ne?

Nudien, laimīgs, ka arī viņš šai dzīvē kādam var lieli noderēt.

PASAKA PAR ZILO GAISA BALONU

Reiz dzīvoja Zils gaisa balons. Un viņam vienam pašam bija skumji.

Nevarētu teikt, ka Zilajam gaisa balonam nebūtu draugu. No rīta mazā gaismiņā, pirms vel nebija uzlēkusi Saule, atskrēja Vējiņš — un tik nu ņemas nēsāt un svaidīt Zilo gaisa balonu gan turp, gan šurp, gan uz augšu, gan uz leju, gan pavisam uz riņķi apkart.

Drīz uzausa arī Saule. Tūdaļ pat no debesīm notecēja lejā Stariņš — un tik nu ņemas Zilo gaisa balonu durstīt un bikstīt, spaidīt un knaibīt, un kutināt šim pavēderi.

Zilajam gaisa balonam bija ari vēl trešais draugs, un, ja neviens nezinātu, ka viņš ir Zilā gaisa balona draugs, tad varētu domāt, ka tas ir pavisam parasts Gliemezis.

Gliemezis viqnadiņ tupēja zem kupla upeņu krūma dārza viņā mala un nerādījās laukā citādi ka vien tumšās un lietainās dienās. Ta nu viņš tur tupēja un sava nodabā paklusām skrubināja mīkstu ceļmallapiņu.

Katru vakaru no biezajām mežu briksnātn iznāca Vējamāte. Kalna pakāpusi un savas abi plaukstas kopā salikusi, viņa ieūjinājas, un Vējiņš tad pa galvu pa kaklu aizjoza uz savām mājām, atstajis Zilo gaisa balonu pavisam vienu.

Katru vakaru, kad Saule pa mežu galiem nokāpa jūras malā. Stariņš kā bulta aizšāvas cauri norām un birzīm, pari lejām un kalniem, lai tik laikus pagūtu uz savām mājām, un Zilais gaisa balons atkal palika pavisam viens.

Bet, tā kā lielus katru vakaru nelija, tad Gliemezis vēl

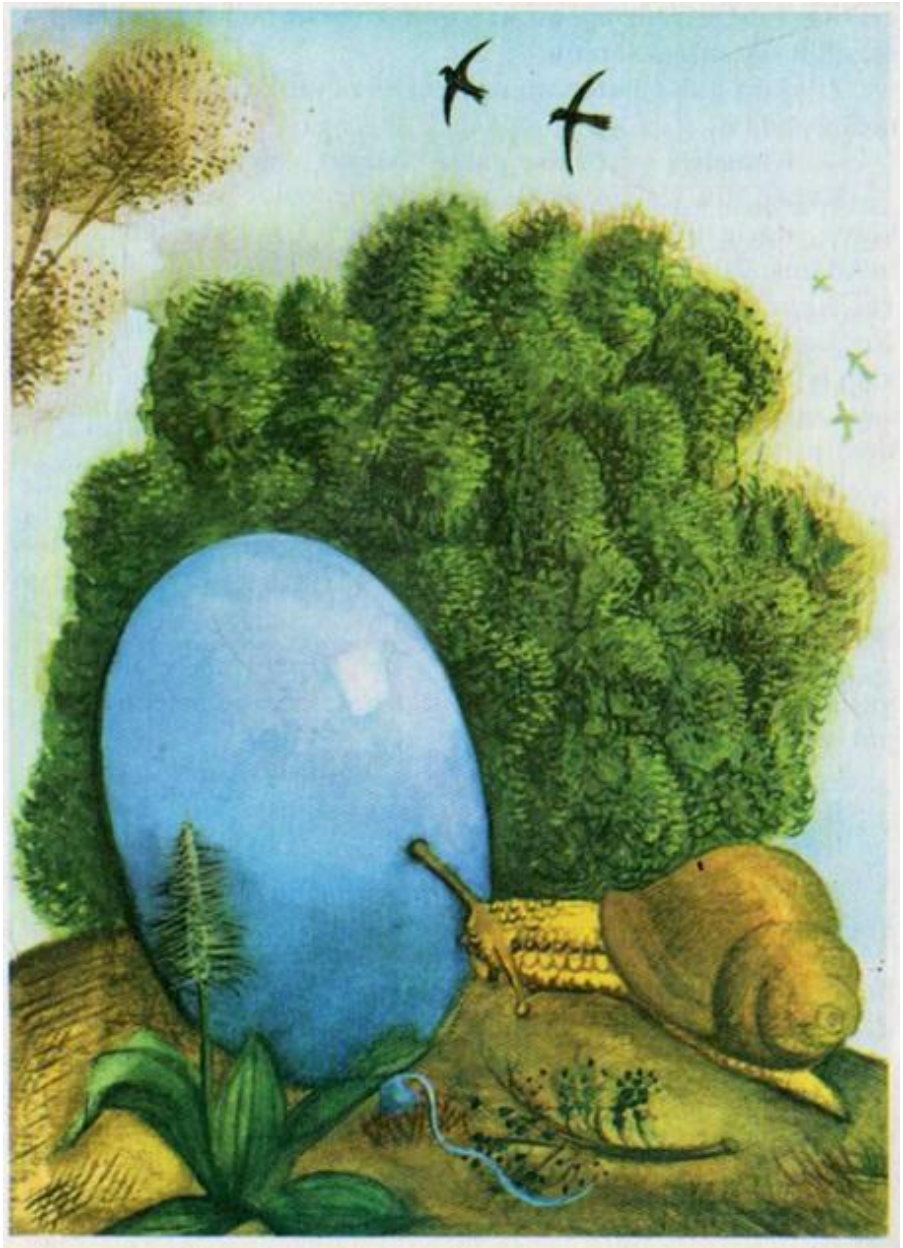

aizvien tupēja zem upeņu krūma un sava nodabā paklusām skrubināja ceļmallapiņu.

Zilajam gaisa balonam nekas cils neatlika ka iet pie Gliemeža pašam. ˆ

Klausies, — Zilais gaisa balons sacīja Gliemezim.

— Kāpēc itin visiem uz šīs pasaules ir savas mājas, kur vakaros atgriezties, tik man vienam ne? Un dažš labs, — to teikdams, Zilais gaisa balons uzmeta acis Gliemezim un gluži vai skaudīgi nopūtās, — izmanās ta, ka viņš vienmēr ir mājās. Nu, kaut vai tu, Gliemezi … Ne

tev kas kaiš, neka. Lai kur vien ielu un kur vien būtu, tu vienmēr esi mājās. Pat ja tu zem sava upeņu krūma apmaldītos, arī tad tev nevajadzētu bēdāties, jo tu tikpat būsi mājās.

Gliemezis pārtrauca skrubināt cejmallapiņu, izstiepa uz priekšu savus mirdzošos radziņus, brīdi padomāja un tad piepeši teica:

Paklau, Zilo gaisa balon! Kālab tev skumt un bēdāties, tu taču pats esi skaista, zila mājiņa!

Nevar būt! — Zilais gaisa balons izbrīnījās, bet, piegājis pie rasas pilītes un tajā ieskatījies, viņš no priekiem turpat vai palēcās gaisā.

Tik tiešām! — Zilais gaisa balons līksmi iesmējās.

Kā es to varēju nezināt, ka esmu skaista, zila mājiņa?!

Kopš tas reizes Zilais gaisa balons nekad vairs neskuma. Viņš nebēdājas arī tad, kad Vējiņam un Stariņam vakarā vajadzēja atgriezties uz savām mājām.

Kadi tik bērnu sapnīši pa nakti nemitinājās Zilajā gaisa balonā! Un kuram no mums gan negribas, lai mūsu sapņi dzīvotu skaistā, zila mājiņā!

Reiz arī es gāju tur garām un kopš tā laika, redziet, dzīvoju skaistā, zila mājiņā. Kas netic, lai savā sapnītī atnāk un apskatās.

PASAKA PAR KAĶĪŠA PIENIŅU

Reiz, un, ja neticat, tad paprasiet pašam Kaķītim, dzīvoja mazs Kaķītis, Un kas tas par Kaķīti, kuram nav sava pieniņa?

Kādu rītu Kaķītis pamodās agri jo agri un tūdaļ pat nomazgājās rasas pilītē. Pamērcēja tajā vispirms savu kreiso ķepiņu un pārvilka ar to pār savu labo vaidziņu, tad pamērcēja lajā savu labo ķepiņu un pārvilka ar to par savu kreiso vaidziņu. Un žigli vien prom pie sava pieniņa.

Kamēr Kaķītis ar vienu acs kaktiņu skatījās uz Tauriņu, kurš laidelējās pa Zālīti, garām skrēja Sunītis, netīšām iespēra ar kāju pa bļodiņu, bļodiņa apgāzās, pieniņš izlija, un Kaķītim — nekā!

Kaķītis ļoti noskuma un gāja pie Sunīša taisnību meklēt.

Ta un tā. Sunīt, kam tu apgāzi bļodiņu un izlēji manu pieniņu? Ņau-ņau!

Sunītis padomāja, padomāja — tad saka Kaķītim tā:

Zini. Kaķīt, Vējiņš pie visa vainīgs. Viņš mani pagrūda, es netīšām apgāzu bļodiņu, tā, lūk, tavs pieniņš arī izlija. Prasi Vējiņam! ,

Ko darīt? Jaiol vien Kaķītim pie Vējiņa taisnību meklēt.

Tā un tā, Vējiņ, kam tu pagrūdi Sunīti, jo Sunītis apgāza bļodiņu un izlēja manu pieniņu? Ņau-ņau!

Vējiņš padomāja, padomāja — tad saka Kaķītim tā:

— Zini, Kaķīt, Kociņš pie visa vainīgs. Viņš laikus nepagāja nost no ceļa, es tam uzskrēju virsū un pagrūdu Sunīti, bet Sunītis apgāza bļodiņu, la, luk, tavs pieniņš arī izlija. Prasi Kociņam!

Ko darīt? Jaiet vien Kaķītim pie Kociņa taisnību meklēt.

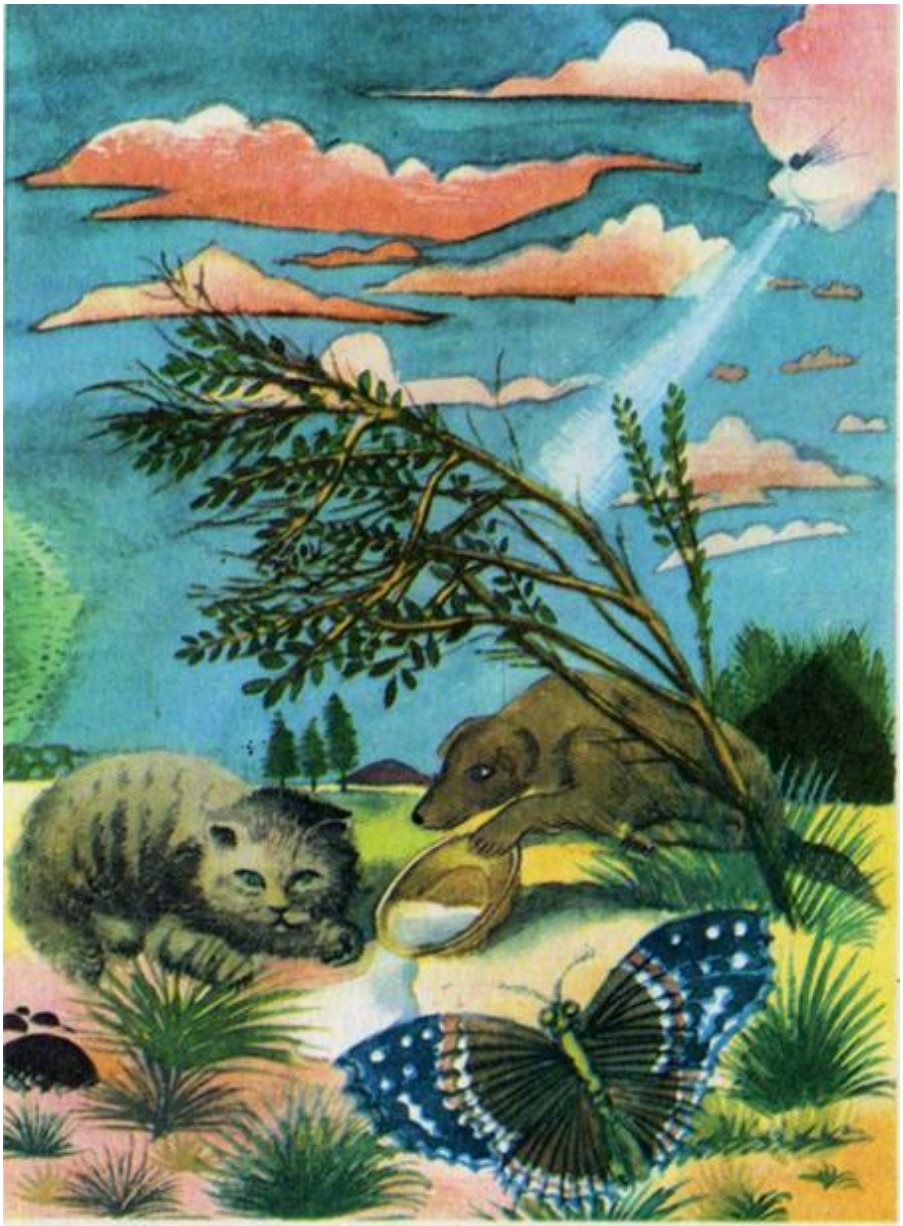

Tā un lā, Kociņ, kam tu laikus nepagāji nost no ceļa, Vējiņš tev uzskrēja virsū un pagrūda Sunīti, bet Sunītis apgāza bļodiņu un izlēja manu pieniņu? Ņau-ņau!

Kociņš padomāja, padomāja — tad saka Kaķītim tā:

Zini, Kaķīt, Zālīte pie visa vainīga. Viņa pinas man pa kājām, es nepaguvu laikus noiet no ceļa, Vējiņš uzskrēja man virsu un pagrūda Sunīti, bet Sunītis apgaza bļodiņu, tā, luk, tavs pieniņš arī izlija. Prasi Zālītei!

Ko darīt? Jāiet vien Kaķītim pie Zālītes taisnību meklēt.

Tā un ta. Zālīt, kam tu pinies Kociņam pa kājām, viņš nepaguva laikus noiet no ceļa. Vējiņš viņam uzskrēja virsū un pagrūda Sunīti, bet Sunītis apgāza bļodiņu un izlēja manu pieniņu? Ņau-ņau!

Zālīte padomāja, padomāja — tad saka Kaķītim la:

— Zini, Kaķīt, Tauriņš pie visa vainīgs. Viņš pa mani laidelējās, es pinos Kociņam pa kājām, Kociņš nepaguva laikus noiet no ceļa, Vējiņš viņam uzskrēja virsū un pagrūda Sunīti, bet Sunītis apgaza bļodiņu, lā. lūk. tavs pieniņš arī izlija. Prasi Tauriņam!

Ko darīt? Jaiet vien Kaķītim piē Tauriņa taisnību meklēt.

Tā un tā. Tauriņ, kam tu laidelējies pa Zālīti, jo Zālīte pinās Kociņam pa kājām. Kociņš nepaguva laikus noiet no ceļa. Vējiņš viņam uzskrēja virsū un pagrūda Sunīti, bet Sunītis apgāza bļodiņu un izlēja manu pieniņu? Ņau-ņau!

Tauriņš padomāja, padomāja — tad saka Kaķītim tā:

Zini, Kaķīt, Kaķītis pie visa vainīgs. Viņš uz mani skatījās, es laidelējos pa Zālīti, Zālīte pinās Kociņam pa kajam. Kociņš nepaguva laikus noiet no ceļa. Vējiņš viņam uzskrēja virsū un pagrūda Sunīti, bet Sunītis apgaza bļodiņu, tā, lūk. tavs pieniņš ari izlija. Prasi Kaķītim!

Ko darīt? Jaiet vien Kaķītim pie Kaķīša taisnību meklēt.

Met, kamēr Kaķītis gāja, viņš izauga par lielu un skaistu Runci. Tagad viņš vairs pieniņu nedzer, jo ķer peles. Zviln tepat saulītē un murrā. Mjā . . .

PASAKA PAR VĀRNĒNU, KURŠ NEMĀCĒJA RUNĀT

Reiz, tin cik bēdīgi gan tas bija, dzīvoja Vārnu papus un Vārnu mamma.

Taisnību sakol, kas gan tur bēdīgs, ka dzīvoja tāds Vārnu papus un tada Vārnu mamma? Tas taču pat ir gaužām jauki, ka viņi tādi vispār dzīvoja! Neviens jau to, protams, netaisās noliegt, tik . . . Redigi tas, ka ij Vārnu papus, ij Vārnu mamma vienmēr bija bēdīgi. Neviens līdz šim nekad netika redzējis viņus dziedam vai paklusam kaut ko dungojam. Pat vissaulainakajas dienas Vārnu papus un Vārnu mamma lidinājās apkārt sadrūmuši un sabozušies, mūždien par visu pukodamies un uz visiem piktodamies. Ja . . . Vai tad tas nav bēdīgi, ko?

Bet nelaime nākdama nekad nenāk viena. Tā gadījās arī ar Vārnu papu un Vārnu mammu, («ana ta, ka viņi paši bija bēdīgi, — bet vel jo bēdīgāks bija viņu mīļais dēliņš, viņu dargais Vārnēniņš.

Ka tas nācās, kā ne — Vārnēns kopš dzimšanas nebilda ne pušplēsta vārda. Nu neviena paša. Nu ne paša īsiņākā un strupiņāka vārdiņa. Tā nu viņš sēž sabozies zara gala un vienā laidā drūmi bola savas melnas ačeles, un, ko viņš ta sēž un bolās, — to neviens nezina.

Klusē Vārnēns vienu dienu, klusē otru, klusē trešu … Tā paiet nedēļa, mēnesis . . . Cik tur daudz, lai viņš visu mūžu ka memulis šai pasaulē nodzīvotu!

Nopūtās sūri gruši Vārnu papus. Nopūtās sūri gruši Vārnu mamma. Ak vai! Tā tik dzīve, sliktāku vairs ij ne iedomāt! Un nu ņemas abi pūst un gaust, un sūkstīties otrutik ka senāk.

Skaidrs, ka tāda dzīvošana ne pie ka laba nenovestu, un ar

to pašu varētu šo bēdīgo pasaku ari beigt, bet te kādu ritu Vārnu papus iedomājās, sak, varbūt mūsu mīļais dēliņš, mūsu dārgais Vārnēniņš tomēr vel ir glābjams un no runāt nemācēšanas izdziedējams — jāpasauc gudri ārsti un mācīti dziednieki no malu malām un, ja vajadzīgs, pat no tālām aizjūru zemēm . . .

Tā ari notika.

Kas tik nenāca Vārnēnu ārstei, no runāt nemācēšanas izdziedot! Gan jauni, gan veci ārsli. gan lieli, gan mazi, f»an gari, gan īsi, gan tievi, gan resni, gan gudri, gan arī tīrie nejēgas . . . Un kādas tik zāles viņi Vārnēnam neparakstīja! Gan izdzeramus pilienus, gan norijamas un sakošļājamas tabletes, gan visādus rūgtus un sīvus pulverīšus . . . Tik nekas nelidzeja.

Vārnēnam labak nekļuva. Gluži otrādi: viņš sabozās vēl vairāk un klusēja, kā ūdeni mutē ieņēmis.

Vārnu papus un Vārnu mamma no bēdām nezināja, ko iesākt.

Tu esi pie visa vainīgs, papu! — Vārnu mamma beidzot nenocietās un sāka bārties.

Tu pati esi pie visa vainīga, mamm! — Vārnu papus nepalika atbildi parada.

Nē, tu! — tā mamma.

— Nē, tu! — lā papus.

Labu laiku viņi tā viens uz otru klaigāja. Vārnēns klausījās, klausījās — novērsās un smagi jo smagi» nopūtās.

Vējš pie visa vainīgs! — Vārnu papum pēkšņi iešāvās
prāta.

Ne! — Vārnu mamma ietiepās. — Ja reiz kāds pie kaut kā ir vainīgs, tad las ir lietus!

Kur nu! — Vārnu papus neatstājās. — Mākoņi pie debesīm! Tie ir visvainīgākie!

Vārnēns izbrīnījies pablenza uz saviem vecākiem ar vienu aci, pēc tam ar otru un, neko nesapratis, novērsās un atkal smagi nopūtās.

Es zinu! — Vārnu mamma gandrīz vai priecīgi iesaucās. — Es beidzot zinu, kas ir las vainīgais!

Kas tad? — Vārnu papus neticīgi apprasījās.

Saule! — Vārnu mamma lepni paziņoja. — Lūk! Kā man las agrak nebija ienācis prāla?

Vārnēnam, lo dzirdot, no brīnumiem knābīlis paspruka vaļā. Viņš jau gribēja alkal novērsties un smagi nopūsties, bet nenocietās un skaļi iesmējās. Viņš smējās lik sirsnīgi un tik aizrautīgi, ka abi vecie uz brīdi apmulsa un pat drusku nokaunējās.

R-rimstieties jel! — Vārnēns izsmējies pēkšņi gluži sakarīga valoda ierunājās. — Atr-raduši ar-r vainīgos!

Vecie nespēja licet paši savām ausīm. Tad la brīnums!

Tu runā, dēls? — Vārnu papus beidzot ar pūlēm izdvesa.

Pr-rotams, ka r-runāju! — Vārnēns iesmējies atbildēja.

Tad kāpēc tu visu laiku klusēji kā mēms? — nu bija kārta izbrīnīties arī Vārnu mammai.

Vārnēns brīdi klusēja, neziņā pacilāja savus spārniņus, tad atbildēja:

Nebij jau, par-r ko r-runāt! Jūs visu laiku viens uz otr-ru bār-raties, uz visiem piktojaties, nekas jums nepatika, viss vienmēr-r jums bij slikti . . . Par-r ko tad lai es ar-r jums r-runātu? Sakiet un paši — vai man nav taisnība, ko?

Vārnu papus un Vārnu mamma apmulsuši klusēja. Viņi nezināja, ko savam mīļajam dēliņam, savam dārgajam Vārnēniņam teikt, jo viņiem piepeši bija sameties kauns — tāds kauns, ka ne izteikt.

Vārnu papus novērsās un, pamanījis zemē stikla drumsliņu, neviļus tajā ielūkojās. Un ko viņš tur redzēja? Briesmīgi vecu,

briesmīgi nejauku un briesmīgi dusmīgu vārnu. Viņš klusiņām iesmējās.

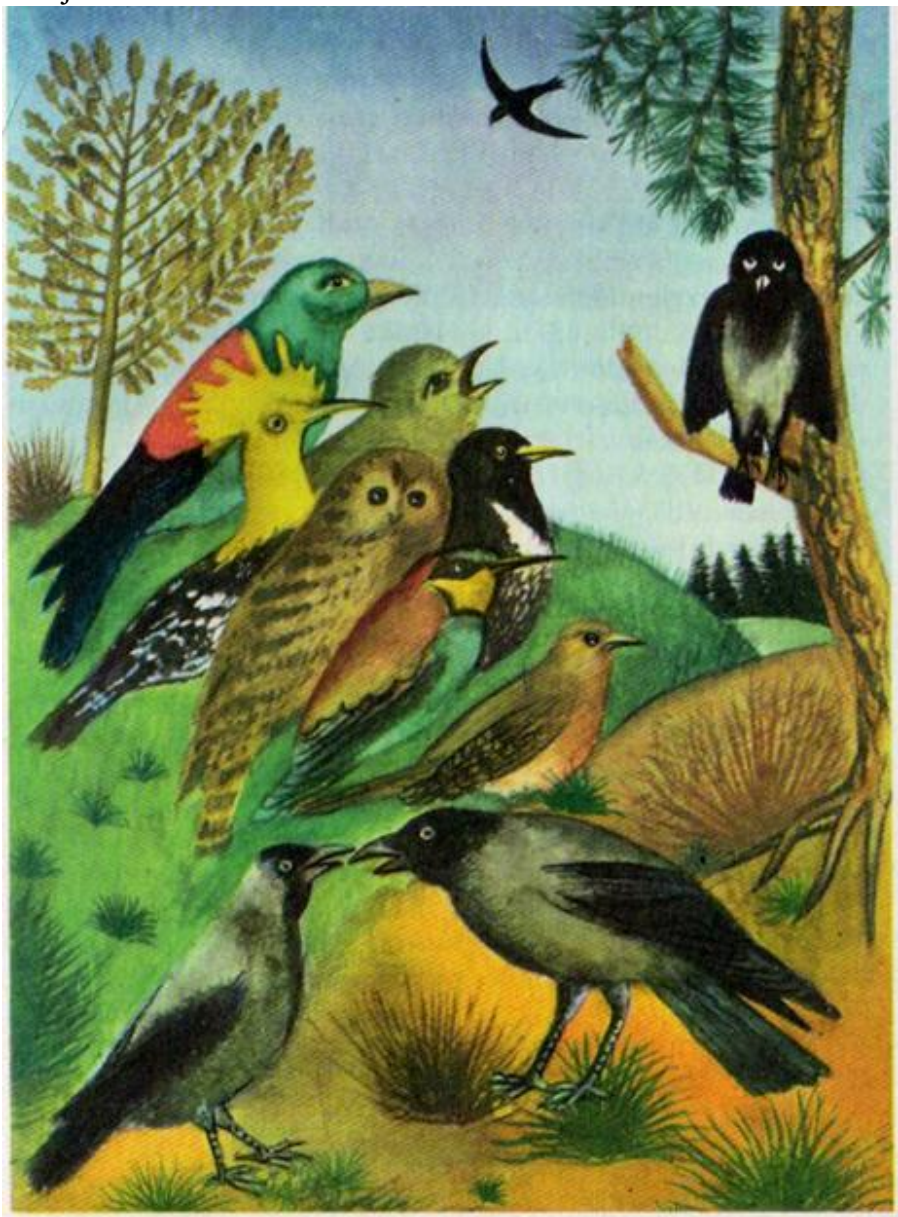

Kas tad tev locies, papu? — Vārnu mamma sabozusies viņam apprasījās.

Ari viņa, ziņkārības dzīta, ieskatījās stikla drumsliņā. Un ko viņa tur redzēja? Briesmīgi vecu, briesmīgi nejauku un briesmīgi dusmīgu vārnu. Tad arī viņa pasmaidīja un iesmējās.

Tā nu viņi abi smejas. Smējās skaļi jo skaļi, un, jo skaļāk viņi smējās, jo acīm redzami kļuva aizvien jaunāki, aizvien skaistāki, aizvien līksmāki. Un arī visa pasaule līdz ar viņiem kļuva aizvien

saulaināka, skaistāka un mīļāka. Viņi smējās, nespēdami vien rimties. Un sirds dziļumos viņiem bija pat drusku bail. ka, pārslājuši smieties, viņi atkal visu ieraudzīs tumšu, pelēku un drūmu.

Bet visskaļāk tomēr smējās viņu mīļais dēliņš, viņu dārgais Vārnēni ņš.

Te nu bij — bēdīga pasaka!

PASAKA PAR MĀKONI, KURAM BIJA ZELTAINA MALIŅA

Heiz augstu pie debesīm klīda kāds gluži parasts Mākonis, un ta viņš tur būtu klīdis arī šobaltdien, ja neatgadītos, luk. kas.

Kādu dienu, pastaigādamies pa zilo debesi, Mākonis piepeši pamanīja, ka viņam ir Zeltaina maliņa.

Pirmajā brīdī Mākonis pat izbijās, vai tik ar viņu nav nolicis kas ļauns, jo ar gluži parastiem mākoņiem, kā zināms, nekas tāds nemēdz atgadīties. Viņš pat sevi, kā nākas, no visām pusēm apskatīja, lai pārliecinātos, vai nav apmainīts pret kādu citu — neparastāku mākoni, bet tas pats parastais Mākonis vien viņš bija!

Tā 11u brīdi Mākonis nezināja, ko īsti par to visu domāt, kā to visu ņemt un uz kuru pusi vērst, bet — ak vai! Jo ilgāk Mākonis tā domāja, jo lielāks un lepnāks viņš sāka justies. Drīz vien Mākonim jau šķita, ka viņš ir pats neparastākais un skaistākais visā šai pasaulē.

Kad nu las beidzot bija izdomāts, Mākonis, daudz neprātodams. tūdaļ pat ar skubu metās pavēstīt šo jaunūmu arī citiem mākoņiem un to priekšā, kā nākas, palepoties.

Tik, kamēr viņš tā skrēja, nez kur savu Zeltaino maliņu pazaudēja. Meklēja, meklēja, malu malās izmeklējās, tik nekur to vairs atrast nevarēja.

Bet, kamēr Mākonis meklē, pametīsim viņu uz mirkli debesīs vienu pašu un paraudzīsim, kas notika tālāk ar viņa Zeltaino maliņu.

Tieši tobrīd pie debesīm dzidri jo dzidri trillināja Cīrulis. Ieraudzījis mākoņa Zeltaino maliņu, viņš pakampa to knābītī

un nosprieda, sak, aiznesīšu saviem bērneļiem, būs viņiem, ar ko parotaļāties. Sprukš! — un ligzdiņā iekšā. Bet tur pieci mazi knābīši snaikstīt snaikstās, piecas sīkas guziņas paplētušās, tārpiņu gaidot.

Ķibinājās nu, ķibinājās cīrulēni ar Mākoņa Zeltaino maliņu gluži ka smalku žagariņu, līdz tā pārvēlās pāri ligzdas malai un nokrita mīkstās, brūnās sūnās. Tik Zeltainā maliņa pat nesasitās, jo Cīruļa ligzda bija novīta uz pašas zemes.

Tur to pamanīja Skudra. Tūdaļ pal tā naski jo naski aizskrēja pakaļ citām, un drīz vien sanāca desmiti, simti un tūkstoši skudru. Viņas viena rāvienā gluži kā smagu baļķi uzvēla Zeltaino maliņu sev plecos un sāka to sparīgi stiepi uz savu pūzni.

Bet te, kur gadījies, kur ne, pukšina skudrām pretī Ezis. 'Skudras sabijās, nometa Mākoņa Zeltaino maliņu zemē un manīgi izklīda uz visām pusēm.

Ezis tikām piepukšināja klāt pie Zeltainās maliņas, drusku pabrīnījās, jo īsti nezināja, ko ar to iesākt, tad nosprieda:

«Nesīšu vien uz savu pērno lapu mājiņu koku pudurī un izkaltēšu . . . (ian jau ziemā noderēs!»

Uzdūris Zeltaino maliņu uz adatas, Ezis palēkdamies vien devās mājup, bet ceļš veda caur kuplu jo kuplu zāli. Un, kamēr Ezis tai spraucās cauri, viņš nez kur pazaudēja Mākoņa Zeltaino maliņu. Pameklēja gan, lai vēlāk kāds neteiktu, ka nav licies par to ne zinis, tomēr drīz vien Ezim apnika, un viņš prātīgi aizgāja savu ceļu.

Tagad un laiks atstāt uz brīdi Zeltaino maliņu kuplajā zalē vienu un paraudzīt, kas notika tālāk ar pašu Mākoni.

Nabaga gluži parastais Mākonis pa šo laiku bija kļuvis vēl parastāks. Gauži nobēdājies, viņš tupēja paša tumšākajā un drēgnākajā debesu kaktiņā un klusiņām birdināja bēdpil nas asaras.

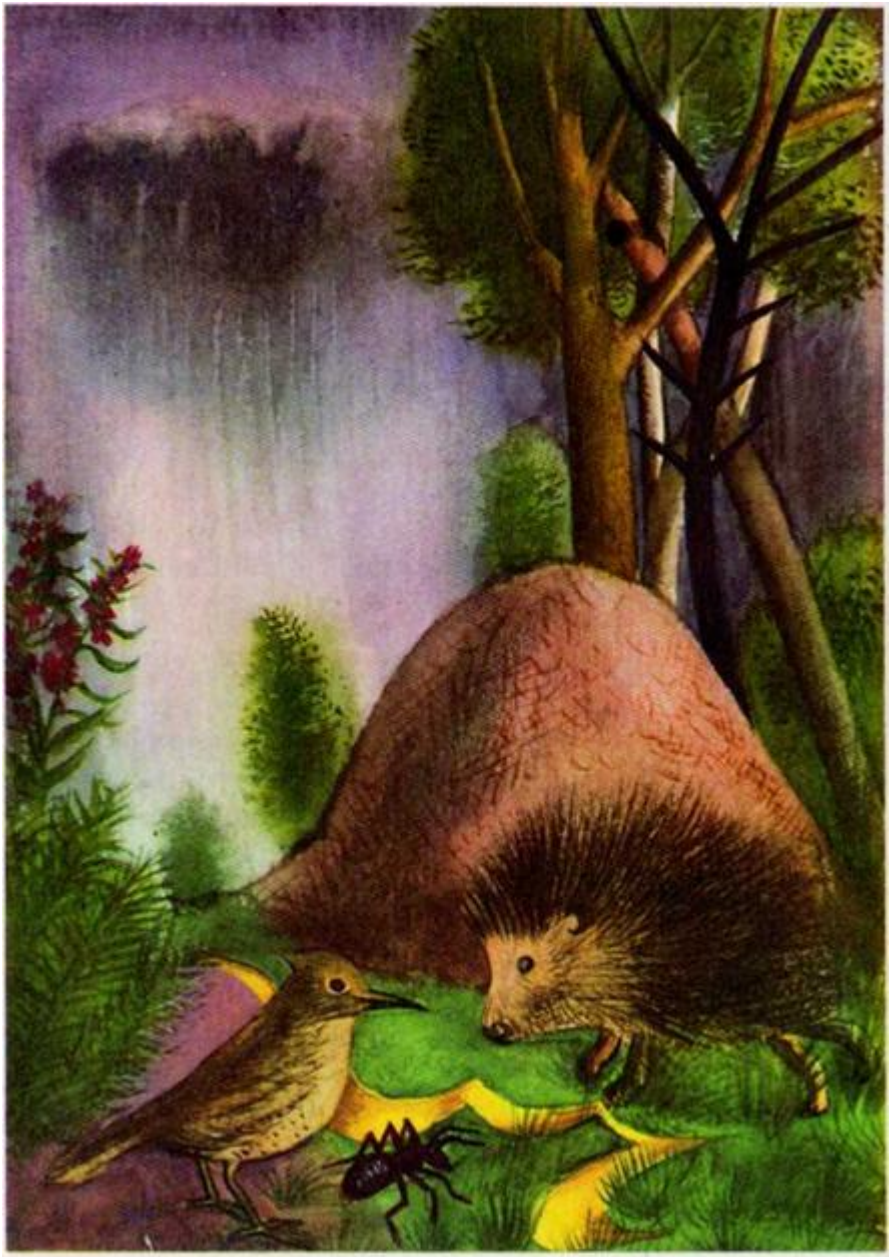

Birdināja gan, bet cik ilgi tā birdināsi? Katra asara tūdaļ pārtapa lietus lāsē un ar skubu vien nopilēja leja. Drīz vien no Mākoņa nekas vairs nebija palicis pari.

Debesīs atkal iznāca saule, un visiem par lielu prieku sāka šūpoties varavīksnes septiņkrāsu šūpoles, kas bija iekārtās virs mežu galiem.

Meži, birzes unflili, lietū nomazgājušies, šalkoja līksmi un skanīgi. Zaļoja atspirgušie tīrumi un pļavas, un visa zale bija kā bārstīt nobārstīta ar zvīļām rasas lāsītēm.

Viena tada Basas lāsīte gluži neviļus pieripoja klāt pie Makoņa Zeltainās maliņas, kas vēl aizvien gulēja kuplajā zāļu cerā, un, uzpazinusi to, gribēja teikt:

«Esi sveicināta! Vai tad tu mani vairs nemaz nepazīsti? Tas taču esmu es — tavs Mākonītis!»

Bet Basas lāsītei bija kauns, ka to dzirdēs arī citas rasas lāsītes un uz viņu par to sadusmosies, jo galu galā Mākoņa Zeltainā maliņa kādreiz bija piederējusi viņām visam, tāpēc Basas lāsīte neteica ne vārda.

Un, ja jūs būtu Basas lāsītes vietā, arī jūs taču darītu tāpat, vai ne?

PASAKA PAR ZVAIGZNI, KURA VIENLAIKUS GAN STĀV UZ VIETAS, GAN IET UZ PRIEKŠU, GAN ARI KĀPJAS ATPAKAĻ

*

Reiz dzīvoja kāds Zvaigžņu pētnieks, kurš visu mūžu to vien darīja kā atklāja aizvien jaunas un nezināmas zvaigznes. Katru atklalo zvaigzni viņš tūdaļ pat rūpīgi ierakstīja liela grāmatā un katrai deva vārdu. Un pareizi vien bija, jo ka gan citādi tas atšķirsi?

Tiesa kas tiesa tik redz, kas par bēdu. Senim sen, kad Zvaigžņu petnieks vel bija jauns, viņš tika dzirdējis, ka esot ari vēl kada pavisam neparasta un brīnumaina Zvaigzne tāda. kura vienlaikus gan slavol uz vielas, gan ejot uz priekšu, gan arī kāpjoties atpakaļ. Tas izklausījās tik neticami, bel reizē tik vilinoši, ka Zvaigžņu pētnieks nekādi nespēja turēties pretī kārdinājumam atklāt ari šo zvaigzni.

Ļaudis, kā jau ļaudis, neizpratnē plecus vien raustīja, cenzdamies Zvaigžņu pētnieku no šīs iedomas atrunāt. Vieni par viņu smējās un zobojās, citi sirdījās un pukojās, līdz beigu beigas ļaudīm apnika — un tie par Zvaigžņu pētnieku vairs nelikās ne zinis.

Bet Zvaigžņu pētnieks no savas iedomas tik lēti vis neatstājas. Viņš cieši ticēja Zvaigznei, kura vienlaikus gan stāv uz vietas, gan iet uz priekšu, gan ari kāpjas atpakaļ; ticēja un bija pārliecināts, ka agri vai vēlu lo pie debesīm tomēr ieraudzīs un ierakstīs savā Lielajā zvaigžņu grāmatā blakus daudzam jo daudzām citām zvaigznēm.

Taču gāja laiks, Zvaigžņu pētnieks aizvien vairak novecoja, tikai Zvaigzne, kura vienlaikus gan stav uz vietas, gan iet uz priekšu, gan arī kāpjas atpakaļ, kā nebija, tā nebija.

Senāk, pavērdamies debesis, Zvaigžņu pētnieks ikreiz bija iedomājies par šo neparasto Zvaigzni, un viņam no prieka tad ietrīsējās sirds, bet nu, domās vēršoties pie šīs Zvaigznes, Zvaigžņu pētnieka sagrumbotais vaigs kļuva aizvien īdzīgāks, acis vairs tik dedzīgi neiemirdzējās un sirds krUtīs sitas gausāk un neticīgāk.

Lielā zvaigžņu grainata bija gandrīz vai visa pierakstīta. Nu to varēja ar mierīgu prātu aizšķirt. Vien tā neatklātā Zvaigzne reižu reizēm vēl nedeva mieru un laiku pa laikam rādījās sapņos, līdz kādu dienu Zvaigžņu pētnieks vairs neizturēja un visiem skaļi paziņoja, ka īstenībā, lūk, Zvaigznes, kura vienlaikus gan stāv uz vietas, gan iet uz priekšu, gan arī kāpjas atpakaļ, nemaz neesot.

Tiklīdz Zvaigžņu pētnieks bija to izteicis, viņš sajutās tik viegli un svabadi, it kā viņam no sirds būtu novēlies bezgala smags akmens.

Dienas gāja. Virknējās nedēļas, mēneši un gadi.

Pamazām Zvaigžņu pētnieks par Zvaigzni, kura vienlaikus gan slāv uz vietas, gan iet uz priekšu, gan arī kapjas atpakaļ, aizmirsa. Kur tas laiks, kopš tā viņam pat sapņos vairs nerādījās, jo Zvaigžņu pētnieks gluži vienkārši bija pārstājis tai ticēt.

Un dīvaini: pirmo reizi sava gara mūža laikā Zvaigžņu pētnieks jutās no tiesas laimīgs, jo viņam taču, Lielaja zvaigžņu grāmatā ierakstītas, piederēja turpat vai visas debesu zvaigznes!

Naktīs Zvaigžņu pētnieks tagad gulēja cietu miegu bez kādiem sirdēstiem un rūpestiem, bet dienās atsēdās kaut kur saulgozī un. vēlīgi smaidīdams, klausījās, kā bērni viņam ar

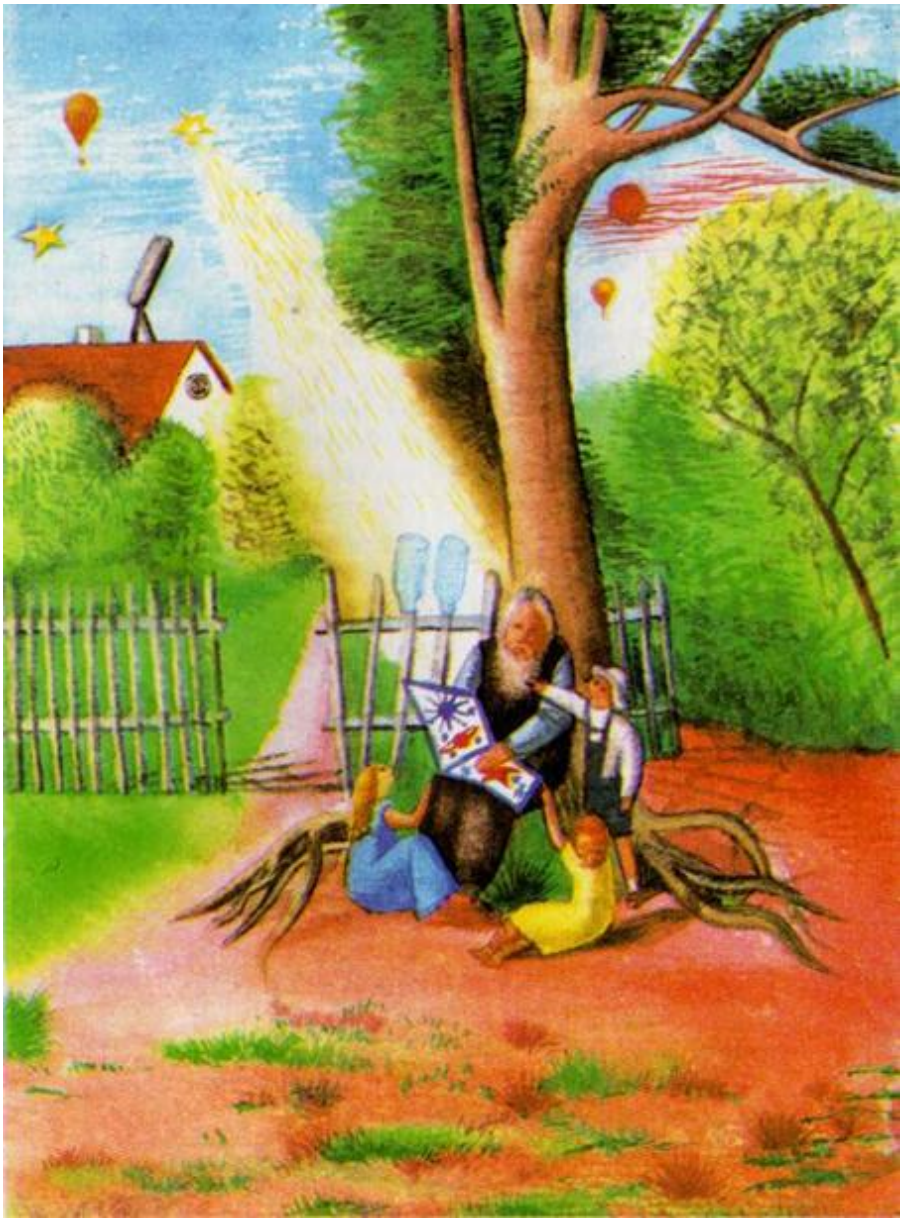

satraukti mirdzošām acīm aizgūtnēm vien stāsta par Zvaigzni, kura vienlaikus gan stāv uz vietas, gan iet uz priekšu, gan arī kāpjas atpakaļ.

Lai nu kā, bet bērni šai Zvaigznei vēl licēja.

Kas zin, varbūt tieši tāpēc katru vakaru, tāpat ka līdz šim, debesīs iemirdzas tā noslēpumaina Zvaigzne, kura vienlaikus gan slav uz vielas, gan iet uz priekšu, gan arī kāpjas atpakaļ, jo laikam arī viņa pati vēl sev tic.

SATURS

Pasaka par mazo, mazītiņo ; Pasaka par Balto taimiņu ; Pasaka par Zilo gaisa balonu ; Pasaka par Kaķīša pieniņu ; Pasaka par Vārnēnu, kurš nemācēja runāl ; Pasaka par Mākoni, kuram bija Zeltaina maliņa ; Pasaka par Zvaigzni, kura vienlaikus gan stāv uz vietas, gan iet uz priekšu, gan ari kāpjas atpakaļ